

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ОСНОВИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри філософії *О. Б. Применко*

Затверджено на засіданні кафедри філософії (протокол № 13 від 14.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Применко О. Б. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Основи культурології” (для бакалаврів). — К: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 26 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи з дисципліни “Основи культурології”, теми контрольних робіт, орієнтовну тематику рефератів, вимоги до написання контрольних робіт та рефератів, тестові завдання, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Не існує загальноприйнятого визначення поняття слова “культура”. “У широкому розумінні цього слова, — писав видатний український культуролог-емігрант Дмитро Антонович, — культурою вважають все, що має людина чи громада людей не від природи, а вже від власного розуму і власної творчості, як в царині матеріальній, так і духовній, в царині громадського життя, звичаїв та побуту”. Під приблизно таким самим кутом зору розглядає культуру і Мирослав Попович. У своїй роботі “Раціональність і виміри людського буття” автор стверджує: “Культура являє собою сферу життєдіяльності людини, в якій вона причетна до цінностей, вироблених історією, — споживає і творить їх. Культура є простір, в якому проходить людське життя від народження до смерті”. І Д. Антонович, і М. Попович сходяться в тому, що культурний розвій народів проходить у процесі їх постійних взаємовпливів. Понад те — чим більше різних впливів акумулює в собі культура народу, тим культурнішим є той народ. Хоч, звичайно, бездумне й беззастережне “всмоктування” чужої культури не є безпечним, в чому ми маємо нагоду переконатися сьогодні, під жорстокою і цинічною навалою так званої масової культури, полишеної, до речі, будь-яких національних ознак (так само, як не мають національних ознак хвороби й епідемії).

Метою вивчення дисципліни “Основи культурології” є висвітлення основних зарубіжних і вітчизняних культурологічних концепцій, а також аналіз національних культур у їхньому взаємозв’язку.

Завдання вивчення дисципліни — оволодіння основними термінами і поняттями української та зарубіжної культурології; набуття знань про головні вітчизняні та світові культурологічні концепції, їх авторів і центральних положень; визначення спільних та відмінних рис між різними культурами в міжкультурному світовому діалозі, використовуючи компаративний метод.

У результаті вивчення дисципліни “Основи культурології”, студент повинен

знати:

- основні поняття української та зарубіжної культурології;
- теоретичні та методологічні основи предмета; головні проблеми вітчизняних і світових культурологічних досліджень;
- взаємозв’язок культурних і природних явищ;
- співвідношення культури та цивілізації;

- сутність динаміки культури, культурних орієнтацій, феноменів масовості та елітарності в культурі;
- сутність культурного діалогу між українською національною та зарубіжною культурами;

вміти:

- володіти головними культурологічними поняттями;
- орієнтуватися в основних культурологічних концепціях і на-прямах;
- логічно аналізувати культурні процеси в розвитку націй, особ-ливо стосовно українського етнонаціонального культурного процесу;
- самостійно робити висновки і узагальнення з провідних культу-рологічних проблем.

Предмет вивчення “Основи культурології” взаємопов’язаний із іншими дисциплінами, знання яких необхідно студенту для вивчен-ня курсу — предмет має структурні зв’язки з такими дисциплінами як “Всесвітня історія” та “Історія України”, “Філософія” та “Історія філософії”, “Етика та естетика”, “Релігієзнавство”. Знання з цих дисциплін повинні допомагати студентам виробити теоретичні, етнона-ціональні та естетичні погляди на культуру як вияв людського духу, емоції і розуму.

З огляду на складність матеріалу дисципліни “Основи культуроло-гії” та її творчий зміст, велика увага приділяється самостійній ро-боті студента, передусім через знання класичних поглядів на пробле-ми, окреслені в межах курсу, та вміння досліджувати першоджерела.

Зміст самостійної роботи над темами в межах дисципліни визна-чається її навчальною програмою, методичними матеріалами, завдан-нями для написання контрольних та реферативних робіт, тестами, а також орієнтовними питаннями для самоконтролю та загального обговорення. Забезпечується самостійна робота студента працями, визначеними як першоджерела, для обов’язкового опрацювання, системою навчально-методичних засобів (підручниками, навчаль-ними та методичними посібниками, конспектами лекцій викладача, практикумом тощо). Методичні матеріали передбачають можливість самоконтролю з боку студента, його здатність до опрацювання як наукової, так і публіцистичної та художньої літератури.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріа-лу з дисципліни “Основи культурології” може виконуватися у бібліо-теці МАУП, ЦНБ ім. І. В. Вернадського, у віртуальних бібліотеках

мережі Internet. Перевіряється засвоєння найважливіших і найскладніших питань під час загальної дискусії та обговорень в аудиторії.

Самостійна робота студентів над темами в межах дисципліни “Основи культурології” передбачає:

1. самостійне вивчення частини курсу шляхом конспектування лекцій, написання контрольних, рефератів, повідомлень, виступів на семінарських заняттях;
2. роботу з першоджерелами наукового і публіцистичного характеру, підручниками та періодичною літературою;
3. позааудиторну роботу — участь в обговореннях важливих питань на студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах тощо.

Самостійне засвоєння тем контролюється так само, як і навчальний матеріал, що опрацьовується на заняттях.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ *з дисципліни* **“ОСНОВИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ”**

Змістовий модуль I. Предмет і сутність культурологічного дослідження

Тема 1. Культура як предмет культурології

1. Дати визначення поняття “культура”, введеного в науковий обіг Е. Тайлором (за працею “Первісна культура”).
2. Прослідкувати розвиток терміна “культура” в історії: античність, середньовіччя, ренесанс, новий час, просвітництво, модерн та постмодерн.
3. Розглянути взаємозв’язок “культури” та “цивілізації” у працях Освальда Шпенглера (“Занепад Європи”) та Арнольда Тойнбі (“Осягнення історії”).

Література: основна [57; 62; 63; 77];
додаткова [4; 13; 15; 26; 41; 44; 75; 78]

Тема 2. Сутність культурологічного знання

1. Розкрити походження та дати визначення терміна “культурологія” згідно з культурологічною концепцією Л. Уайта.

2. Дослідити взаємозв'язок етнографії, релігієзнавства, мистецтвознавства, історії науки і техніки, етики, естетики в структурі культурологічного знання.

3. Охарактеризувати функції культурології: пізнавальну, світоглядну, методологічну, виховну.

Література: основна [7; 14; 34; 44; 46; 47; 68; 75];
додаткова [13; 15; 26; 39; 42; 44; 69–73]

Тема 3. Культурологія та глобальні проблеми людства на рубежі XXI ст.

1. Розкрити актуальні проблеми вивчення культурології в Україні.

2. Визначити національний розвиток культурологічної думки в умовах процесів світової глобалізації.

Література: основна [1; 7; 31; 32; 44; 51; 76];
додаткова [6; 12; 13; 29; 31–33; 39; 51; 52; 54; 67]

Змістовий модуль II. Основні зарубіжні та вітчизняні культурологічні концепції

Тема 4. Основні напрями зарубіжної культурологічної думки XIX – XX ст.

1. Назвати та охарактеризувати еволюціоністські концепції культури в світовій культурологічній думці.

2. Критика еволюціоністських культурологічних концепцій Пітірімом Сорокінім (“Соціокультурна динаміка та еволюціонізм”).

3. Розкрити ідею циклічного розвитку культури Макса Вебера.

Література: основна [8–10; 52–55];
додаткова [9; 13; 15; 26; 39; 41–44; 69–73]

Тема 5. Антропологічний характер культурології Модерну та Постмодерну

1. Розкрити основні ідеї концепції культурної антропології Л. Уайта.

2. Визначити представників і сутність структурно-функціонального напрямку в світовій культурології.
3. Розглянути сутність гри як першоджерела культури в концепції Й. Гейзінга.
4. Навести висловлювання Хосе Ортеги-і-Гассета про дегуманізацію культури.

Література: основна [7; 42–44; 68; 75];
додаткова [13; 26; 39; 41–44; 69–73; 77; 78]

Тема 6. Проблема культури у фрейдизмі та неофрейдизмі

1. Розкрити роль людських потреб у культурологічній концепції Е. Фромма.
2. Аналітична психологія К. Юнга та колективне несвідоме: розглянути сутність і визначити психологічні типи.
3. Глибинна психологія А. Адлера: розглянути сутність творчої сили індивідуальної психології.

Література: основна [34; 44; 48; 61; 68; 71–73; 78];
додаткова [9; 13; 15; 26; 41–44; 69–73; 77; 78; 81]

Тема 7. “Символічні” концепції культури

1. Дати визначення поняття “канон” згідно з культурологічною концепцією Е. Кассіра.
2. Розкрити сутність структурної антропології К. Леві-Стросса.

Література: основна [7; 14; 25; 44; 46; 68];
додаткова [5; 9; 13; 26; 38; 41–44; 47; 48; 69–73]

Тема 8. Екзистенціалістські інтерпретації культури

1. Охарактеризувати значення “осі світової історії” Карла Ясперса у світовому та національному культурному розвитку.
2. Розкрити проблему культурного світу в екзистенційній онтології Мартіна Гайдегера.
3. Проблема людини в культурологічній концепції Альбера Камю.

Література: основна [24; 34; 44–46; 48; 68; 79; 80];
додаткова [13; 15; 23; 26; 39; 40; 44; 45; 69–73; 77]

Тема 9. Моральний характер культури та її теологічне розуміння

1. Феномен секуляризації та релігійної віри в концепції П. Тілліха.
2. Сутність співвідношення “людина — техніка” в концепції М. Бердяєва.
3. Розкрити основні культурологічні ідеї епохи постмодернізму, втілені в роботах Г. Гессе.
4. Охарактеризувати культурологічні пошуки А. Печчеї в умовах глобалізації.

Література: основна [3; 4; 7; 14; 34; 44; 46; 58; 68];
додаткова [9; 13; 15; 23; 26; 39; 41–44; 69–73]

Тема 10. Культура в контексті вчення про космопланетарний феномен людини

1. Дати визначення понять “біосфера” та “ноосфера” в концепції В. Вернадського.
2. Охарактеризувати ідею сталого розвитку в контексті екологічних проблем за К. Цюлковським.
3. Розкрити сутність християнського еволюціонізму П. Тейяра де Шардена.

Література: основна [7; 11; 12; 14; 34; 44; 46; 48; 59; 60];
додаткова [9; 13; 15; 26; 41–44; 64; 69–73; 77–79]

Тема 11. Особливості формування та розвитку культурологічної думки в Україні

1. Проблеми культури в філософській спадщині Київської Русі (Іларіон Київський, Володимир Мономах).
2. Символічна інтерпретація культури у філософії Григорія Сковороди.
3. Культурологічна думка в Києво-Могилянській академії.

Література: основна [6; 21–23; 26; 29; 32; 39; 40; 56; 65; 68];
додаткова [3; 6; 18–20; 27–33; 46; 50; 51; 55; 57; 58; 63; 76]

Тема 12. Становлення української культурологічної думки в XIX — XX ст.

1. Культурологічна спадщина П. Куліша, М. Костомарова.

2. Фольклор як джерело національної культури в працях І. Нечуя-Левицького.
3. Культурологічна концепція М. Драгоманова.
4. Іван Франко, вироблення цілісної концепції української культури.
5. Послідовність викладу історії української культури в працях М. Грушевського.
6. Концепція культури Д. Донцова.
7. Культурологічні погляди М. Хвильового.
8. І. Огієнко та І. Крип'якевич як теоретики та історики української культури.
9. Культурологічні дослідження Д. Антоновича, Д. Дорошенка, Д. Чижевського, Є. Маланюка, М. Семчишина.

Література: основна [15–20; 35–38; 41; 49; 50; 64; 74];
додаткова [21; 27–33; 60; 66–74; 82; 84]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

(пишуться довільно, на вибір, за підсумками вивчення тем кожного змістового модуля)

Змістовий модуль І. Предмет і сутність культурологічного дослідження

1. Поняття “культура”: походження, сутність, функції та методологічні засади розуміння.
2. Історичний розвиток поняття “культура”: зміна епох — зміна світогляду.
3. Цивілізація як “смерть” культури, за культурологічною концепцією Освальда Шпенглера.
4. Причини занепаду західноєвропейської культури за О. Шпенглером: проекція на сучасність українського суспільства.
5. Співвідношення “культура — цивілізація” у культурологічній концепції Арнольда Тойнбі.
6. Культурологія як самостійна галузь знання: витоки та розвиток.
7. Структурний зміст культурологічного знання.
8. Основні функції культурології.
9. Актуальні проблеми вивчення культурології в Україні та у світі.
10. Національний розвиток культурологічної думки в умовах глобалізації.

11. Поняття і суть культури. Антропологічний, соціологічний, філософський і аксіологічний підходи до визначення культури.
12. Поняття “культурних смислів” та їх різновиди (когнітивні, ціннісні, регулятивні).
13. Культура як система цінностей.
14. Норми як регулятивні компоненти культури (обряд, ритуал, етикет, канон, еталон, стандарт).
15. Ознаки культури (дихотомічність, поліфонізм, мозаїчність культури).
16. Аполлонійське і діонісійське у європейській культурі.
17. Структура культури.
18. Функції культури.
19. Культура і суспільство.
20. Культура і природа.
21. Культура і цивілізація.
22. Матеріальна і духовна форми культури.
23. Предметні й особистісні форми культури.
24. Фізична культура та її компоненти.
25. Художня культура та її особливості.
26. Економічна культура та її компоненти.
27. Структурні компоненти духовної культури (наука, мораль, політика, право, міфологія, релігія).
28. Елітарна і масова форми культури.
29. Тенденції еволюції масової культури.
30. Поняття суб'єкта культурної творчості та його різновиди.
31. Поняття субкультури (носії субкультури, функції субкультур).
32. Взаємодія етнічного і національного в культурі.
33. Національна ідея та її культурна цінність.
34. Національна мова і культура.
35. Проблема світової культури.
36. Співвідношення понять “світова” і “загальнолюдська” культура.
37. Поняття менталітету в культурі. Ментальне поле культури.
38. Функції мови культури.
39. Поняття: еволюція, прогрес, регрес, ритм і темп культури.
40. Глобалізація культури.

Змістовий модуль II. Основні зарубіжні та вітчизняні культурологічні концепції

1. Основні зарубіжні культурологічні концепції.
2. Основні вітчизняні культурологічні концепції.
3. Еволюціоністські концепції культури у світовій культурологічній думці: представники та сутність.
4. Основні ідеї в критиці Пітріма Сорокіна еволюціонізму у праці “Соціокультурна динаміка та еволюціонізм”.
5. Ідея циклічного розвитку культури: представники в історії та основні принципи.
6. Культурна антропологія Л. Уайта: джерела походження культури.
7. Представники та сутність структурно-функціонального напрямку в світовій культурології.
8. Гра як першоджерело культури в концепції Й. Гейзінга.
9. Елітарна концепція культури Хосе Ортеги-і-Гассета.
10. Проблема культури у фрейдизмі та неофрейдизмі.
11. “Символічні” концепції культури: сутність і представники.
12. Екзистенціалістські інтерпретації культури.
13. Моральність і теологія в культурі.
14. Культура в контексті вчення про космопланетарний феномен людини.
15. Основні осередки соціального і культурного життя у Галичині та на Волині в XII – XIII ст.
16. Культурна ситуація в Україні у Польсько-Литовську добу.
17. Здобутки української літератури XIX ст.
18. Основні літературні течії 20–30-х років XX ст. в Україні та їх представники.
19. Українська культурна парадигма другої половини XX століття.
20. Основні прикмети нової соціально-культурної ситуації в Україні у сучасних умовах.
21. Основні моделі соціокультурної динаміки: лінійна або фазова (етапна); циклічна; інверсійна, хвильова.
22. Ризома як постмодерністська модель соціокультурної динаміки.
23. Синергетична модель соціокультурної динаміки. Модель культурного вибуху.
24. Соціокультурні перетворення: реформа, трансформація, революція.

25. Види соціокультурних змін: криза, конфлікт, вибух, розрив, деформація, мутація.
26. Види культурної взаємодії: діалог, комунікація, зближення, синтез культур, симбіоз, консолідація, культурна інтеграція, конфронтація, спецкультурація, асиміляція, культурна дифузія.
27. Закономірності антропосоціокультурогенезу.
28. Модерністська парадигма культурних пошуків першої половини ХХ ст.: від експресіонізму до концептуального мистецтва.
29. Модерн та постмодерн у другій половині ХХ ст. Основні течії в постмодерні.
30. Основні тенденції розвитку культури ХХ – ХХІ ст.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

(пишуться довільно, на вибір, за підсумками вивчення тем змістових модулів)

1. Сутність співвідношення “культура та природа”.
2. Проблеми традиції та новації в культурі.
3. Символізм, його місце в культурі ХІХ-ХХ ст.
4. Міграційна та автохтонна теорії походження українського народу.
5. Культура у філософській спадщині Київської Русі.
6. Церковна та культурно-просвітницька діяльність П. Могили.
7. Козацькі літописи – визначна пам’ятка духовної культури України.
8. Діяльність братських шкіл в Україні.
9. Культурологічна думка в Києво-Могилянській академії.
10. Полемічна література в Україні кінця ХVІ – першої половини ХVІІ ст.
11. Творчий внесок Г. Сковороди в духовну культуру українського народу.
12. Т. Г. Шевченко та розбудова української культури в ХІХ ст.
13. Ідеї українського відродження в діяльності Кирило-Мефодіївського товариства.
14. Культурологічна спадщина П. Куліша, М. Костомарова.
15. Ідеї українського національно-культурного відродження у творчості Олександра Потебні.
16. Культурологічна концепція М. П. Драгоманова.
17. І. Франко – видатний діяч української культури.

18. Фольклор як джерело національної культури в працях І. Нечуя-Левицького.
19. Українська греко-католицька церква та національно-культурне відродження в Галичині.
20. Виклад історії культури в працях М. С. Грушевського.
21. Культурно-просвітницька діяльність Наукового Товариства ім. Т. Г. Шевченка.
22. Українізація в 20-х роках ХХ ст. та її значення для культурного розвитку України.
23. “Розстріляне відродження” 20–30-х років ХХ ст.: історичні уроки та висновки.
24. Микола Хвильовий — визначний діяч “розстріляного відродження”.
25. Олександр Довженко — основоположник українського кіномистецтва.
26. Культурологічна концепція Дмитра Донцова.
27. І. Огієнко та І. Крип'якевич як теоретики і історики української культури.
28. Філософія культури Дмитра Чижевського.
29. Репресивні акції сталінізму та їх трагічний вплив на українську національну культуру.
30. Культурологічні дослідження Д. Антоновича.

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕФЕРАТУ

1. Достатній теоретичний рівень. Студент повинен розкрити тему, використовуючи підходи та наукові знання, загальновідомі в науковому дискурсі, основні поняття й терміни стосовно проблеми, користуючись понятійно-категоріальним апаратом, складеним у межах курсу “Культурологія”.

2. Дослідницький характер. Робота повинна містити: достатню кількість джерел (книг, статей, інших розробок) вітчизняних і зарубіжних авторів; систематизацію і наліз різних думок і підходів, сформовану на цій основі власного погляду; порівняння теоретичних поглядів різних учень, розробку висновків, рекомендацій.

3. Грамотність оформлення. Робота не повинна мати граматичних і стилістичних помилок, має бути оформлена з дотриманням правил цитування, оформлення зносок, складання списку літератури.

4. Творчість і новаторство. У роботі належним чином має бути викладено власну позицію дослідника, висвітлено логіку переходу від концепцій, прийнятих у суспільстві, до поглядів, що сформувалися внаслідок творчого узагальнення опрацьованого матеріалу.

5. Структура роботи: вступ, необхідно висвітлити актуальність теми, предмет та метод дослідження, окреслити проблемне поле, поставити мету та завдання; основні розділи з логічною структурою викладення матеріалу; висновок із власним поглядом на розв'язання проблеми; список літератури.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Змістовий модуль I. Предмет і сутність культурологічного дослідження

- Предметом вивчення культурології є:*
  - а) сенс буття людства;
  - б) розвиток культури;
  - в) створення культури;
  - г) історичний аспект культури;
  - д) загальні закономірності вивчення культури;
  - е) ціннісно-смысловий аспект культури.
- Перше наукове визначення поняття “культура” (як сукупність знань, вірувань, мистецтва, моральності, законів, звичаїв і деяких інших здатностей та звичок, засвоєних людиною як членом суспільства) належить:*
  - а) І. Гердеру;
  - б) Л. Уайту;
  - в) Е. Тайлору;
  - г) О. Шпенглеру;
  - д) А. Дж. Тойнбі.
- Поняття “культура” стає науковою категорією:*
  - а) в епоху Відродження;
  - б) в епоху Просвітництва;
  - в) наприкінці XIX ст.;
  - г) в середині XX ст.
- Вперше до наукового вжитку термін “культурологія” ввів:*
  - а) І. Гердер;

- б) Л. Уайт;
  - в) Е. Тайлор;
  - г) О. Шпенглер;
  - д) А. Дж. Тойнбі.
5. *Культурологія — це:*
- а) наука про загальні закони розвитку;
  - б) наука на межі соціального і гуманітарного знання;
  - в) міра самосвідомості логосу культури.
6. *Термін “культура” спочатку тлумачився як:*
- а) правила поведінки у суспільстві;
  - б) спосіб обробітку землі;
  - в) інтелектуальні досягнення людства.
7. *Термін “культура” вперше з’являється у працях:*
- а) Цицерона;
  - б) М. Катона;
  - в) Пуфендорфа.
8. *Античні уявлення про культуру. Культура — це:*
- а) пайдейя;
  - б) виховання міри, порядку;
  - в) обробіток (землі);
  - г) поклоніння, культ;
  - д) поведінка;
  - е) мистецтво.
9. *Естетико-філософською основою модерну став:*
- а) символізм;
  - б) нігілізм;
  - в) раціоналізм;
  - г) антиестетизм.
10. *Поняття, що визначають сучасний стан західної культури:*
- а) екзистенціалізм;
  - б) постмодернізм;
  - в) неоглобалізм;
  - г) ера Постгутенберга.
11. *Постмодерністська концепція культури ґрунтується на ідеї:*
- а) лінійного руху;
  - б) круговороту;
  - в) багатовекторності.
12. *Поняття культури і цивілізації ототожнював:*
- а) Г. Гегель;

- б) Е. Тайлор;
- в) А. Тойнбі.

13. *Поняття культури і цивілізації протиставлені:*

- а) Г. Спенсером;
- б) П. Сорокіним;
- в) М. Бердяєвим;
- г) А. Дж. Тойнбі.

14. *О. Шпенглер вважав, що:*

- а) існують повністю незалежні культури та такі, що знаходяться в родинних стосунках;
- б) усі культури, на Землі мають єдине начало, одну праматір, спільну культуру, з якої всі вони вийшли;
- в) подібно до живого організму, культурно-історичні типи ведуть неперервну боротьбу один з одним і з зовнішнім середовищем;
- г) кожна культура замкнена й самодостатня, кожен культурно-історичний тип існує окремо, ізольовано;
- д) кожна локальна культура живе своїм власним, особливим життям, володіє своїм специфічним ритмом; не існує жодного впливу однієї культури на іншу.

15. *Правильне визначення “артефакту” – це:*

- а) сутнісна характеристика буття людини;
- б) все те, що створено людиною штучно;
- в) все те, що створено людиною для її блага.

16. *Міф – це:*

- а) легенда;
- б) пісня;
- в) звичай;
- г) свято.

17. *Символ – це:*

- а) зразок для наслідування;
- б) умовне позначення будь-якого предмета;
- в) унікальне, неповторне явище;
- г) вигадка з метою ввести когось в оману.

18. *У науковій літературі поняття “друга природа” вживається в такому сенсі:*

- а) суспільство;
- б) культура;
- в) техніка;

- г) наука;
  - д) освіта.
19. *Культурогенез — це:*
- а) початок культури, культура на етапі формування;
  - б) один із видів соціальної й історичної динаміки культури, народження нових культурних форм;
  - в) процес єднання людини й природи;
  - г) процес, що збігається з першою стадією первісної епохи;
  - д) процес взаємозв'язку різних за рівнем розвитку культур.
20. *Процес входження індивіда в суспільство й культуру, процес освоєння соціокультурного простору визначається як:*
- а) соціалізація;
  - б) інкультурація;
  - в) окультурація;
  - г) культурна асиміляція.
21. *Культурна людина (з погляду культурології) — це:*
- а) будь-яка людина соціуму;
  - б) людина, яка дотримується норм моралі суспільства;
  - в) людина, яка відвідує об'єкти культури (театри, музеї, виставки);
  - г) людина, яка має середню й вищу освіту;
  - д) носій культурних традицій.
22. *Філософія культури вивчає:*
- а) світову, національну або регіональну культури чи певну культурно-історичну епоху;
  - б) загальні закономірності соціокультурного буття людини, а також формує її епістемологію, як систему принципів, методологій;
  - в) функціонування культури в суспільстві.
23. *Соціологія культури вивчає:*
- а) світову, національну або регіональну культури чи певну культурно-історичну епоху;
  - б) загальні закономірності соціокультурного буття людини, а також формує її епістемологію, як систему принципів, методологій;
  - в) функціонування культури в суспільстві.
24. *Під морфологією культури розуміємо:*
- а) динаміку культури;
  - б) типологію культури;
  - в) структуру культури.

25. Під динамікою культури розуміємо:

- а) структуру культури;
- б) зародження культури;
- в) розвиток культури.

Змістовий модуль II. Основні зарубіжні та вітчизняні культурологічні концепції

1. *Ідея розвитку соціокультурних форм від простого до складного належить представникам:*

- а) теологізму;
- б) еволюціонізму;
- в) структуралізму.

2. *Еволюційна концепція розвитку культури належить:*

- а) Г. Спенсеру;
- б) Л. Уайту;
- в) З. Фрейду.

3. *Суть еволюційної теорії розвитку культурології полягає у такому:*

- а) людство йде єдиним шляхом культури;
- б) у кожного народу свій шлях до культури;
- в) тільки обрані народи досягають рівня цивілізованості.

4. *Циклічну теорію походження культурології розробив:*

- а) Г. Спенсер;
- б) Е. Тайлор;
- в) А. Тойнбі;
- д) О. Шпенглер.

5. *Методом вивчення культурології за Вебером є:*

- а) розуміння й пояснення;
- б) синхронний метод;
- в) хронологічний метод.

6. *Учений, який виділив в історії періодизацію “дикунство – варварство – цивілізація”:*

- а) Л. Уайт;
- б) А. Тойнбі;
- в) Фергюсон.

7. *Е. Тайлор і Л. Морган виділяли такі періоди в еволюції культури:*

- а) дикість, варварство, цивілізація;
- б) рабовласництво, феодалізм, капіталізм, комунізм;

- в) прометеївська епоха, великі культури стародавності, осьовий час, науково-технічна епоха;
- г) первісна культура, культура давніх цивілізацій, культура середньовіччя, культура нового часу, культура новітнього часу.
8. *Психологічну теорію походження культурології розробив:*
- М. Вебер;
  - З. Фрейд;
  - Г. Спенсер.
9. *Автор концепції культури як прояву людських архетипів:*
- Й. Хейзинг;
  - К. Леві-Стросс;
  - Е. Тайлор;
  - К. Юнг;
  - О. Шпенглер.
10. *Поняття “колективного несвідомого” введено в науку:*
- А. Тойнбі;
  - К. Юнгом;
  - З. Фрейдом.
11. *Концепцію елітарності культури розроблено:*
- Ф. Ніцше;
  - Б. Малиновським;
  - Х. Ортегою-і-Гассетом.
12. *Масова культура — це:*
- процес адаптації до високої культури;
  - процес інформатизації суспільства;
  - процес формування споживацького світогляду людей.
13. *Концепція “осьового часу” належить:*
- А. Тойнбі;
  - М. Веберу;
  - К. Ясперсу.
14. *Історичні обмеження (хронологічні) “осьового часу” К. Ясперса:*
- VIII-II ст. до н. е.;
  - V ст. до н. е. — V ст. н. е.;
  - III-II тисячоліття до н. е.;
  - I-X ст. н. е.
15. *Поняття “ноосфера” в науковій системі В. І. Вернадського — це:*
- тропосфера й стратосфера;
  - новий еволюційний стан біосфери, за якого духовна творчість людини стає вирішальним фактором її розвитку;
  - біосфера космічного простору.

16. *Співвіднесення праць з теорії культури та авторів цих праць:*
1) “Первісна культура”	а) О. Шпенглер
2) “Структурна антропологія”	б) А. Тойнбі
3) “Сутінки Європи”	в) К. Леві-Стросс
4) “Повстання мас”	г) Е. Тайлор
5) “Осягнення історії”	д) Х. Ортега-і-Гассет
17. *Основою концепції Г. Сковороди є:*
- а) Бог – світ – людина;
  - б) природа – світ – Біблія;
  - в) світ – людина – Біблія;
  - г) природа – Бог – світ.
18. *Першим автором вітчизняної друкованої книги був:*
- а) І. Федоров;
  - б) П. Русин;
  - в) Ю. Дрогобич;
  - г) Г. Смотрицький.
19. *Українським першодруком вважається:*
- а) “Буквар”;
  - б) “Часословець”;
  - в) “Апостол”;
  - г) “Осьмигласник”.
20. *Перша в Україні вища школа — це:*
- а) Львівська братська школа;
  - б) Острозька академія;
  - в) Києво-Могилянська академія;
  - г) Перемишльська вища школа.
21. *На початку ХХ ст. в Україні з’явилась така течія в літературі:*
- а) футуризм;
  - б) неоромантизм;
  - в) сентименталізм;
  - г) класицизм.
22. *До об’єднання “шістдесятників” з українських письменників входив:*
- а) М. Рильський;
  - б) Л. Костенко;
  - в) В. Сосюра;
  - г) М. Хвильовий.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Культурологія як галузь наукового знання (предмет, компоненти, структура, функції).
2. Методологія культурології та її гуманізуюча специфіка.
3. Особливості методів культурологічного пізнання, їх гуманістичний зміст та інтегративний характер.
4. Історична типологія культур.
5. Регіональна типологія культур.
6. Уявлення про культуру в античному світі: “пайдейя”, “техне”, “культ”.
7. Особливості розуміння культури в добу Середньовіччя.
8. Раціоналістично-просвітницькі погляди на культуру (Ф. М. Вольтер, Ш. Монтеск'є, Ж. Ж. Руссо, Г. Є. Лессінг).
9. Погляди на культуру в німецькій класичній філософії (І. Кант, Г. В. Ф. Гегель).
10. Еволюціоністська концепція культури (Г. Спенсер, Л. Морган, Е. Тайлор).
11. Психологічний напрям культурологічної думки (З. Фрейд, К. Юнг, Е. Фромм).
12. Екзистенціалістська концепція культури (К. Ясперс, М. Гайдеггер, А. Камю).
13. Символічний напрям культурологічної думки (Е. Кассіре, К. Леві-Стросс).
14. Соціологічна концепція культури (М. Вебер, Г. Маркузе, П. Сорокін, Т. Адорно).
15. Циклічна концепція культури (Д. Віко, М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі).
16. Ігрова концепція культури Й. Хейзинга.
17. Структуралістський напрям культурологічної думки (К. Леві-Стросс, М. Фуко, Ж. Лакан, Ж. Дерріда).
18. Теологічна парадигма культури (Ж. Марітен, Е. Жільсон, П. Тейяр де Шарден, Е. Уінтер, М. Бубер, П. Телліх, Р. Нібур, М. Бердяєв, П. Флоренський, А. Шептицький).
19. Основні ідеї в критиці Пітіріма Сорокіна еволюціонізму в праці “Соціокультурна динаміка та еволюціонізм”.
20. Ідея циклічного розвитку культури: представники в історії та основні принципи.

21. Культурна антропология Л. Уайта: джерела походження культури.
22. Представники та сутність структурно-функціонального напрямку в світовій культурології.
23. Гра як першоджерело культури в концепції Й. Гейзінга.
24. Елітарна концепція культури Хосе Ортеги-і-Гассета.
25. Проблема культури у фрейдизмі та неофрейдизмі.
26. “Символічні” концепції культури; сутність і представники.
27. Екзистенціалістські інтерпретації культури.
28. Українська культурологічна думка (загальний огляд).
29. Феномен української культури (основні особливості й тенденції розвитку).
30. Витоки української культури.
31. Проблема етногенезу українців. Міграційна та автохтонна теорії.
32. Культура Київської Русі (IX – XIII ст.).
33. Культура Галицько-Волинського князівства.
34. Роль Києво-Могилянської академії у розвитку освіти й культури в Україні.
35. Культура періоду козацької держави. Українське бароко (1648–1784 р.р.).
36. Г. Сковорода та його внесок в українську культуру.
37. Ідеї романтизму в українській культурі XIX ст.
38. Т. Г. Шевченко – видатний діяч української культури.
39. Роль Івана Франка у розвитку української культури.
40. Українська культура періоду Центральної Ради і Гетьманату (1917–1920 рр.)
41. Релігійне життя в Україні. Внесок А. Шептицького, Й. Сліпого, Г. Костельника, І. Огієнка та ін. в українську культуру.
42. Українська культура між двома світовими війнами та у повоєнний період (20-і – 50 р. р. XX ст.).
43. “Розстріляне Відродження”.
44. М. Грушевський та його роль у розвитку української національної культури.
45. Культурологічна концепція Дмитра Донцова.
46. Культурологічна концепція Дмитра Чижевського.
47. Культурне життя в Україні в 60–70-х роках XX ст.
48. Культурологічні процеси в Україні у 80–90-х роках XX ст.
49. Українізація всіх форм культури як характерна ознака культурологічного процесу в Україні на зламі XX – XXI ст.

50. Структурно-функціональний підхід у дослідженні культурології.
51. Значення моралі та релігії у світовій культурологічній думці.
52. Еволюційна культурологічна концепція, її критика.
53. Глобальні проблеми сучасної культури.
54. Зв'язок між глобалізацією і модернізацією у сфері культури.
55. Роль культурної спадщини у національній самоідентифікації людини.
56. Взаємодія культур.
57. Тенденції у сучасній світовій культурі.
58. Криза західноєвропейської культури ХХ ст.: проєкція на Україну.
59. Актуальні проблеми в сучасній культурологічній думці України.
60. Спадковість у традиціях європейської культури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Аксіоми для нащадків: українські імена у світовій науці.* — Львів, 1992.
2. *Антонович В.* Про козацькі часи на Україні. — К., 1991.
3. *Бердяев Н. А.* Смысл истории. — М., 1990.
4. *Бердяев Н. А.* Философия свободы: Смысл творчества. — М., 1989.
5. *Білецький П. О.* Нариси з історії українського мистецтва: Українське мистецтво другої половини XVII–XVIII ст. — К., 1981.
6. *Бичко А. К.* Фольклорно-епічні джерела давньоруської культури // *Філософ. думка.* — 1981. — № 6.
7. *Бокань В.* Культурологія: Навч. посіб. — К., 2000.
8. *Вебер М.* Протестантська етика і дух капіталізму. — К., 1994.
9. *Вебер М.* Вибрані твори. — Ч. 3 (розділ: Наука як покликання і професія). — К., 1999.
10. *Вебер М.* Социология религии / М. Вебер // *Избранное: Образ общества.* — М., 2001.
11. *Вернадский В. И.* Философские мысли натуралиста. — М., 1988.
12. *Вернадский В. И.* Биосфера и ноосфера. — М., 1989.
13. *Винниченко В.* Відродження нації: У 3 т. — К., 1990.
14. *Гатальська С. М.* Філософія культури. Підручник. — К., 2005.
15. *Грушевський М. С.* Хто такі українці і чого вони хочуть. — К., 1991.
16. *Грушевський М.* Культурно-національний рух на Україні в XVI — XVII вв. — К., 1912.

17. *Грушевський М. С.* Історія України-Руси. — Т.1. — К., 1991.
18. *Грушевський С.* Духовна Україна: Зб. творів. — К., 1994.
19. *Донцов Д.* Історія розвитку української національної ідеї. — К., 1991.
20. *Дорошенко Д.* Нарис історії України. — К., 1991.
21. *Іванишин В.* Українська церква і процес національного відродження. — К., 1990.
22. *Ісаєвич Н. Д.* Братства і їх роль у розвитку української культури в XVI — XVIII ст. — К., 1969.
23. *Історія української літератури: У 2 т.* — К., 1987.
24. *Камю А.* Бунтующий человек. — М., 1990.
25. *Кассирер Э.* Философия символических форм. — Т. 1. — М; СПб., 2002.
26. *Кирчів Р. Г.* Етнографічно-фольклористична діяльність “Руської трійці”. — К., 1990.
27. *Кондратюк К. К.* Нариси історії українського національно-визвольного руху. — Тернопіль, 1993.
28. *Конрад М.* Нарис історії стародавньої філософії. — Рим, 1974.
29. *Крип'якевич І. П.* Галицько-Волинське князівство. — К., 1994.
30. *Крип'якевич І. П.* Історія України. — Львів, 1990.
31. *Культура і побут населення України.* — К., 1933.
32. *Культура українського народу.* — К., 1994.
33. *Культурне Відродження в Україні: історія і сучасність.* — Тернопіль, 1993.
34. *Лекції з історії світової та вітчизняної культури.* — Львів, 1994.
35. *Лісовий В.* Дмитро Іванович Чижевський: онтологія, гносеологія, філософія культури // Філософ. і соціолог. думка. — 1994. — № 5–6.
36. *Маланюк Є.* Книга спостережень. — К., 1996.
37. *Маланюк Є.* Нариси з історії нашої культури. — К., 1992.
38. *Маланюк Є.* Нариси з історії нашої культури. — К., 1992.
39. *Наливайко Д. С.* Україна і європейське Відродження // Вітчизна. — 1972. — № 5.
40. *Наливайко Д.* Козацька християнська республіка. — К., 1992.
41. *Огієнко І.* Українська культура. — К., 1918.
42. *Ортега-и-Гассет Х.* Восстание масс // Дегуманизация искусства. — М., 1991.
43. *Ортега-и-Гассет Х.* Размышления о технике // ВФ. — 1993. — № 10.

44. *Павленко О. П.* Культурологія. — К., 2006.
45. *Подольська Є. А., Лихвар В. А., Іванова К. А.* Культурологія. — К., 2003.
46. *Полікарпов В. С.* Лекції з історії світової культури. — Харків, 1990.
47. *Постмодернизм и культура.* — М., 1991.
48. *Самосознание европейской культуры XX века.* — М., 1991.
49. *Семчишин М.* Тисяча років української культури. — К., 1993.
50. *Сергієнко Г. Я. Т. Г. Шевченко і Кирило-Мефодіївське братство.* — К., 1983.
51. *Смолій В. А., Гуржій О. І.* Як і коли почала формуватися українська нація. — К., 1991.
52. *Сорокин П.* Человек, цивилизация, общество. — М., 1992.
53. *Сорокин П. А.* Социологический прогресс и принцип счастья // Социолог. исслед. — 1988. — № 4.
54. *Сорокин П.* Социальная стратификация и мобильность: Человек. Цивилизация. Общество. — М., 1992.
55. *Сорокин П.* Социокультурная динамика и эволюционизм // Американ. социолог. мысль. — М., 1996. — с. 372–392.
56. *Субтельний Р. Я.* Україна. Історія. — К., 1991.
57. *Тайлор Э. Б.* Первобытная культура. — М.: Наука, 1999.
58. *Тиллих П.* Избранное. Теология культуры. — М., 1995.
59. *Тейяр де Шарден П.* О счастье // Человек. — 1991. — № 2.
60. *Тейяр де Шарден П.* Феномен Человека. — М., 1987.
61. *Теорія та історія світової та вітчизняної культури.* — К., 1993.
62. *Тойнбі А. Дж.* Дослідження історії. — Т.1–2. — К., 1994.
63. *Тойнбі Арнольд.* Цивилизация перед судом Истории. — СПб; 1995.
64. *Українська культура: Лекції / За ред. Дмитра Антоновича.* — К., 1993.
65. *Українське бароко та європейський контекст: Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика.* — К., 1991.
66. *Філософія Відродження на Україні.* — К., 1990.
67. *Філософія: Навч. посіб. / І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко та ін.; За заг. ред. І. Ф. Надольного.* — К.: Вікар, 1997.
68. *Філософський енциклопедичний словник / Гол. ред. В. І. Шинкарук.* — К.: Абрис, 2002.

69. *Фрейд З.* Психология масс и анализ человеческого “Я”. — М., 1925.
70. *Фрейд З.* Будущее одной иллюзии // Сумерки богов. — М., 1989.
71. *Фромм Э.* Иметь или быть? — М., 1990.
72. *Фромм Э.* Бегство от свободы. — М., 1990.
73. *Фромм Э.* Душа человека. — М., 1992.
74. *Чижевський Д.* Філософія і національність. — К., 1994.
75. *Шевнюк О. Л.* Культурологія. — К., 2003.
76. *Шлемкевич М.* Загублена українська людина. — К., 1992.
77. *Шпенглер О.* Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории. — Т.1. — М., 1998.
78. *Юнг К.* Проблема души // *Философ. науки.* — 1989. — № 8.
79. *Ясперс К.* Смысл и назначение истории. — К., 1994.
80. *Ясперс К.* Человек и его ценности. — Ч. 1. — М., 1988.

Додаткова

1. *Антична культура: Довідник* — К., 1993.
2. *Античность* как тип культуры. — М., 1988.
3. *Апанович О.* Культура козацтва: Деякі аспекти розвитку культури Запорозької Січі // *Укр. культура.* — 1991. — № 1.
4. *Библер В. С.* Цивилизация и культура. — М., 1993.
5. *Белый А.* Символизм как миропонимание. — М., 1994.
6. *Бойко О. Д.* Історія України. — К., 2002.
7. *Бубер М.* Проблема человека / Бубер М. Два образа веры. — М., 1995.
8. *Бубер М.* Я и Ты. — М., 1993.
9. *Введение* в культурологию: Учеб. пособие / Рук. автор. кол. Е. В. Попов. — М., 1995.
10. *Винниченко В.* Заповіт борцям за визволення. — К., 1991.
11. *Гадамер Г. Г.* Актуальность прекрасного. — М., 1991.
12. *Грицак Я.* Українське національне відродження: тяглість і перервність традицій // Зб. “Зустрічі”. — К., 1991.
13. *Гончарук Т. В.* Культурологія: Навч. посіб. — Тернопіль, 2004.
14. *Гуменна Д.* Минуле пливе в майбутнє: Розповідь про Трипілля. — Нью-Йорк, 1978.
15. *Гуревич П. С.* Культурологія: елементарний курс: Учеб. посіб. — М., 2004.
16. *Дорошенко Д. І.* Нарис історії України. — Львів, 1991.
17. *Драгоманов М.* Вибране. — К., 1996.

18. *Жолтовський П.* Художнє життя на Україні в XVI — XVIII ст. — К., 1983.
19. *Запаско Я.* Мистецтво книги на Україні в XVI — XVIII ст. — Львів, 1971.
20. *Запаско Я.* Мистецька спадщина Івана Федорова. — Львів, 1974.
21. *Зарубіжні українці: Довідник.* — К., 1991.
22. *Знойко О.* Міфи Київської землі та події стародавні. — К., 1989.
23. *Ивбулис В. Я.* Модернізм и постмодернізм. — М., 1988.
24. *Ильина Т. В.* История искусства: Западноевропейское искусство. — М., 1983.
25. *История искусства зарубежных стран: Возрождение.* — М., 1982.
26. *Історія світової культури / За ред. проф. Л. Т. Левчук.* — К., 1994.
27. *Історія України: Курс лекцій: У 2 кн.* — К., 1991. — Кн. 1.
28. *Історія українського мистецтва: У 6 т.* — К., 1968. — Т. 3.
29. *Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича.* — К., 1995.
30. *Історія української культури.* — К., 1993.
31. *Історія української культури: Побут. Письменство. Мистецтво. Театр. Музика / За заг. ред. Івана Крип'якевича,* — 4-те вид., стер. — К., 2002.
32. *Історія української культури / За ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука.* — К., 2000.
33. *Історія української культури / Гол. ред Б. Є. Патон.* — К., 2001.
34. *Карсавин Л. П.* Культура средних веков. — К., 1995.
35. *Касьянов Г.* Українська інтелігенція 1920–30-х років: соціальний портрет та історична доля. — К., 1993.
36. *Касьянов Г.* Українська інтелігенція на рубежі XIX — XX століть. — К., 1993.
37. *Касьянов Г.* Українська інтелігенція у русі опору 1960–80-х років. — К., 1995.
38. *Кессиди Ф. X.* От мифа к логосу. — М., 1972.
39. *Кордон М. В.* Українська та зарубіжна культура. — К., 2003.
40. *Кулькова И.* Философия и искусство модернизма. — М., 1988.
41. *Культурологія: теорія та історія культури / За ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула.* — К., 2004.
42. *Культурологія. Історія та теорія культури / За ред. М. М. Заковича.* — К., 2004.
43. *Культурологія / За ред. В. М. Піча.* — Львів, 2003.
44. *Культурологія. XX век: Антологія.* — М., 1995.

45. *Кьркегор С.* Страх и трепет. — М., 1993.
46. *Лозко Г. С.* Українське народознавство. — К., 1995.
47. *Лосев А.* Філософія. Мифологія. Культура. — М., 1991.
48. *Лосев А. Ф.* Знак. Символ. Миф. — М., 1992.
49. *Магочій Г. І.* Українське національне відродження. Нова аналітична структура // Укр. іст. журн. — 1991. — № 3.
50. *Макаров А. М.* Світло українського бароко. — К., 1994.
51. *Макарчук С. А.* Український етнос: Виникнення та історичний розвиток. — К., 1992.
52. *Малахов Л. А.* Нація в полі культури // Філософ. і соціолог. думка. — 1991. — № 8.
53. *Мастера* класического искусства Запада. — М., 1993.
54. *Мистецтво і етнос: Культурологічний аспект.* — К., 1991.
55. *Мишанич О.* Українське бароко. — К., 1993.
56. *Ницше Ф.* Рождение трагедии, или Эллинизм и варварство. — М., 1990.
57. *Нічик В. М.* Петро Могила в Україні. — К., 1997.
58. *Нічик В. М., Литвинов В. Д., Стратій Я. Н.* Гуманістичні та реформаційні ідеї на Україні (XVI — початок XVII ст.). — К., 1991.
59. *Овсійчук В. А.* Майстри українського бароко. — К., 1991.
60. *Павличко С.* Дискурс модернізму в українській літературі. — К., 1997.
61. *Полонська-Василенко Н.* Історія України. — К., 1995.
62. *Попович М. В.* Мироззрение древних славян. — К., 1985.
63. *Попович М. В.* Нарис історії культури України. — К., 1998.
64. *Рассел Б.* История западной философии: В 2 т. — Новосибирск, 1994.
65. *Сарабьянов Д. В.* Стиль модерн. — М., 1989.
66. *Січинський В.* Чужинці про Україну. — Львів, 1991.
67. *Тереженко Ю. І.* Україна і Європейський світ. — К., 1996.
68. *Українська та зарубіжна культура / Уклад. В. Г. Грінченко.* — Кіровоград, 2002.
69. *Українська та зарубіжна культура / Роман Вечірко, Олександр Семашко, Володимир Олефіренко.* — К., 2003.
70. *Українська та зарубіжна культура / Ред. М. М. Закович.* — К., 2002.
71. *Українська та зарубіжна культура / М. М. Олійник.* — Тернопіль, 2002.
72. *Українська художня культура: Навч. посіб.* — К., 1996.

73. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? // Полис. — 1994. — № 1.
76. Хижняк З. І. Києво-Могилянська академія. — К., 1991.
77. Человек: Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. XIX век. — М., 1995.
78. Человек и индивидуальность в истории культуры / Под ред. А. Я. Гуревича. — М., 1990.
79. Шелер М. Положение человека в космосе // Избр. произведения. — М., 1994.
80. Шевчук В. Козацька держава. — К., 1996.
81. Шеремет Л. Формування особистості засобами культури. — К., 2001.
82. Шпорлюк Р. Українське національне відродження в контексті європейської історії кінця XVIII — початку XX ст. // Україна. Наука. Культура. — К., 1991.
83. Шудря К. Художнє передбачення майбутнього. — К., 1991.
84. Юдкін І. Східно-західні взаємини української культури // Українознавство в розбудові держави. — Кн. 1. — К., 1994.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни	
“Основи культурології”.....	5
Теми контрольних робіт.....	9
Орієнтовна тематика рефератів.....	12
Вимоги до написання контрольної роботи та реферату.....	13
Тестові завдання.....	14
Питання для самоконтролю.....	21
Список літератури.....	23

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

Зам. № ВКЦ-3929

Підп. до друку 05.06.09. Формат 60x84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний.

Ум. друк. арк. 1.74. Обл.-вид. арк. 1.58. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, пр. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*